

SKARGA PAULIAŃSKA I BEZSKUTECZNOŚĆ CZYNNOŚCI PRAWNYCH W RESTRUKTURYZACJI I UPADŁOŚCI

Praktyczny przewodnik

Dariusz Kwiatkowski

SKARGA PAULIAŃSKA I BEZSKUTECZNOŚĆ CZYNNOŚCI PRAWNYCH W RESTRUKTURYZACJI I UPADŁOŚCI

Praktyczny przewodnik

Dariusz Kwiatkowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 maja 2022 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne
Joanna Ośka

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegając przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-565-3

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1	
Historyczny rozwój problematyki dochodzenia wierzytelności od nieuczciwego dłużnika	15
Rozdział 2	
Skarga pauliańska w prawie polskim	23
2.1. Regulacje Kodeksu cywilnego dotyczące skargi pauliańskiej	23
2.2. Chroniona wierzytelność	25
2.3. Przesłanki zastosowania skargi pauliańskiej	28
2.3.1. „Dokonanie” czynności prawnej a jej bezskuteczność	28
2.3.2. Pokrzywdzenie wierzycieli i związane z nim domniemania	39
2.3.3. Korzyść osoby trzeciej	43
2.3.4. Świadomość „krzywdzącego” charakteru czynności i związane z nią domniemania	44
2.4. Proceduralne aspekty stosowania skargi pauliańskiej	48
2.5. Skutki uwzględnienia skargi pauliańskiej przez sąd	52
2.6. Darowizna i spadek – szczególne przypadki zastosowania <i>actio pauliana</i>	55

Rozdział 3

Bezskuteczność czynności prawnej na gruncie Prawa restrukturyzacyjnego	61
3.1. Charakterystyka bezskuteczności czynności restrukturyzowanego dłużnika.....	61
3.2. Bezskuteczność czynności prawnych w stosunku do masy układowej.....	64
3.2.1. Zasady zarządu majątkiem wchodzącym w skład masy układowej	64
3.2.2. Bezskuteczność klauzul umownych mających negatywny wpływ na przyspieszone postępowanie układowe lub na postępowanie układowe	67
3.3. Bezskuteczność czynności prawnych w stosunku do masy sanacyjnej.....	71
3.3.1. Bezskuteczność czynności prawnej z mocy prawa	73
3.3.2. Obligatoryjna bezskuteczność czynności prawnej	80
3.3.3. Fakultatywna bezskuteczność czynności prawnej	83
3.4. Proceduralne aspekty bezskuteczności czynności sanowanego dłużnika	87
3.5. Przekazanie składnika majątku do masy sanacyjnej.....	94

Rozdział 4

Bezskuteczność czynności prawnej na gruncie Prawa upadłościowego	99
4.1. Charakterystyka bezskuteczności czynności upadłego dłużnika	100
4.2. Poszczególne rodzaje bezskuteczności.....	102
4.2.1. Tożsamość regulacji pomiędzy Prawem restrukturyzacyjnym a upadłościowym	102
4.2.2. Charakterystyka specyficznych rozwiązań Prawa upadłościowego w zakresie bezskuteczności czynności prawnych dłużnika.....	103
4.2.2.1. Bezskuteczność zabezpieczeń.....	103
4.2.2.2. Bezskuteczność zabezpieczenia i zapłaty długu niewymagalnego	105
4.2.2.3. Bezskuteczność odpłatnych czynności prawnych.....	106

4.2.2.4. Bezskuteczność przelewu wierzytelności przyszłej.....	109
4.2.2.5. Bezskuteczność kar umownych	112
4.3. Powództwo odnoszące się do bezskuteczności czynności upadłego oraz skutki jego uznania	114
Podsumowanie	121
Orzecznictwo	123
Literatura.....	127

WSTĘP

Rzetelny dłużnik to taki, który w ustalonym terminie wywiązuje się ze swoich obowiązków wynikających z treści stosunku zobowiązaniowego łączącego go z wierzycielem. Jeżeli zaś – z różnych przyczyn – nie jest w stanie na czas zadośćuczynić ciężącym na nim obowiązkom, poszukuje odpowiedniego rozwiązania tego problemu. Niestety, w praktyce problemy z egzekucją zobowiązań i ciągle rosnący – w skali kraju – poziom wartości niespłaconych długów wskazują, jak często założenia te nie przekładają się na rzeczywistość obrotu prawnego.

Analizując – nawet pobieżnie – historię prawa, zwłaszcza od czasów prawodawstwa rzymskiego, które do dziś jest podstawą kontynentalnej i anglosaskiej kultury prawnej, można bez problemu zauważyć uniwersalne i ponadczasowe instytucje prawne. Bez wątplenia należą do nich rozwiązania służące ochronie wierzycieli w razie wyzbycia się przez dłużnika swojego majątku i uczynienia tym samym niemożliwą bądź znacznie utrudniłą egzekucję ich należności. Ich pierwowzorem jest rzymska *actio pauliana*. Wspólną cechą tych rozwiązań jest umożliwienie wierzycielowi – poprzez uznanie krzywdzącej go czynności prawnej za bezskuteczną – egzekucji ze składnika majątkowego, którego dłużnik wyzbył się ze swojego majątku.

Można wysnuć z tego prosty wniosek: w stosunkach zobowiązaniowych właściwie od zawsze występowały problemy z nierzetelnymi dłużnikami, którzy celowo wyzbywali się majątku, aby „pokrzywdzić” swoich wierzycieli. Trudno nie zauważyć, że do dziś niewiele się zmieniło w tym obszarze.

W polskim systemie prawnym można wyróżnić kilka instrumentów służących ochronie wierzycieli w przypadku świadomego doprowadzenia się wierzyciela do stanu niewypłacalności bądź pogłębienia jej rozmiarów. Pierwszą – i podstawową, a jednocześnie stanowiącą swego rodzaju wzór dla innych mechanizmów – stanowi skarga pauliańska uregulowana w Kodeksie cywilnym¹. Rozwiązania dotyczące bezskuteczności czynności prawnej dłużnika ustawodawca zamieścił także w Prawie restrukturyzacyjnym² oraz w Prawie upadłościowym³.

Celem niniejszej publikacji jest nie tyle kompleksowe omówienie tych instytucji prawnych, z pełnym przywołaniem i odniesieniem się do poglądów wyrażanych w doktrynie i orzecznictwie co do szczegółów ich stosowania, ile przekazanie czytelnikowi najważniejszych, a jednocześnie praktycznych informacji dotyczących bezskuteczności czynności prawnych działanych przez dłużnika w celu utrudnienia bądź uniemożliwienia przeprowadzenia przez wierzyciela egzekucji swoich należności – także w ramach restrukturyzacji i upadłości.

W związku z powyższym, chociaż prezentowana publikacja została wyposażona w podstawowy aparat naukowy, ma bardziej poradnikowy niż doktrynalny charakter. Przekłada się to także na pojawiające się w pracy wypunktowania, które – w zamyśle autora – mają ułatwić lekturę, a tym samym zapoznanie się z normami wynikającymi z nieraz niejasnych i skomplikowanych regulacji prawnych.

Publikacja została podzielona na cztery rozdziały. W pierwszym z nich – mającym w istocie charakter wstępny – krótko naszkicowano historię skargi pauliańskiej. Kolejne rozdziały pracy poświęcono analizie, kolejno: skargi pauliańskiej w Kodeksie cywilnym, bezskuteczności czynności prawnej działanej przez restrukturyzowanego dłużnika oraz analogicznej bezskuteczności w Prawie upadłościowym. Kolejność rozdziału trzeciego i czwartego nie jest przypadkowa i wynika przede wszystkim

---

¹ Ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.).

² Ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2021 r. poz. 1588 ze zm.).

³ Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.).

z wyraźnej preferencji ustawodawcy do restrukturyzacji przed upadłością, którą słusznie traktuje się jako rozwiązanie ostateczne.

Należy przy tym pamiętać, że omawiana tu materia w Prawie restrukturyzacyjnym oraz w Prawie upadłościowym w dużej mierze została uregulowana w sposób zbieżny. W związku z tym – pomimo niezbędnych powtórzeń – co do zasady w ostatnim rozdziale nie powielono wcześniejszych rozważań, skupiając się na bliższej analizie charakterystycznych dla Prawa upadłościowego regulacji dotyczących bezskuteczności czynności prawnej.

Rozdział 1

HISTORYCZNY ROZWÓJ PROBLEMATYKI DOCHODZENIA WIERZYTELNOŚCI OD NIEUCZCIWEGO DŁUŻNIKA

Instytucje prawne chroniące wierzyciela przed działaniami dłużnika mającymi na celu uniemożliwienie wykonania zobowiązania wywodzą się jeszcze z rzymskiego prawa klasycznego. Co ciekawe – zasadnicza treść tych rozwiązań, określanych jako „skarga pauliańska”, od czasów rzymskich pozostała właściwie niezmieniona w wielu systemach prawnych, wyrosłych na gruncie tradycji prawnej starożytnego Cesarstwa. Oczywiście chodzi tutaj o ogólne założenia skargi pauliańskiej (w jej różnych odmianach, przejawiających się także w bogatym nazewnictwie tego rodzaju rozwiązań), a nie o szczegóły, które na przestrzeni wieków i w różnych szerokościach geograficznych przybierały (i nadal przybierają) zróżnicowany kształt.

W starożytnym Rzymie ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika wiązała się przede wszystkim z przestępstwami prawa pretorskiego, wśród których wymieniono podejmowanie przez dłużnika aktów prowadzących do uszczuplenia jego majątku w celu uniemożliwienia egzekwowania przez wierzyciela jego należności (łac. *fraus creditorum*)¹. Działania na szkodę wierzyciela mogły przybrać postać zarówno czynności prawnych, jak i jedynie faktycznych – byleby w ich wyniku dłużnik świadomie pomniejszył swój majątek. W grę mogły tu

---

¹ W. Wołodkiewicz, M. Zabłocka, *Prawo rzymskie. Instytucje*, Warszawa 2001, s. 256.

wchodzić np. sprzedaż, zaciągnięcie zobowiązania, zniszczenie rzeczy, wyzbycie się jej własności czy też zwolnienie z długu².

Jednocześnie należy pamiętać, że w samym prawie rzymskim omawiane tu rozwiązania przeszły długą i ciekawą ewolucję, ilustrującą rozwój refleksji jurystów działających w Cesarstwie nad przyczynami i konsekwencjami niewłaściwego wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań. Dla starożytnych prawników działających w Cesarstwie Rzymskim – analogicznie, jak dla twórców współczesnego prawa zobowiązań – zasada, zgodnie z którą umów należy dotrzymywać (łac. *pacta sunt servanda*), miała właściwie bezdyskusyjny charakter. Już wówczas zdawano sobie sprawę, że co prawda od każdej reguły – nawet tak podstawowej – istnieją wyjątki, jednak dłużnik, który celowo i bez uzasadnionej przyczyny uchylał się od swoich obowiązków, powinien ponosić stosowną odpowiedzialność.

Tego rodzaju sposób rozumowania odnajdujemy już w ustawie XII tablic, uznawanej – w pewnym uproszczeniu – za najstarszy pomnik rzymskiego prawodawstwa. W ustawie tej, funkcjonującej w społeczeństwie o przeważnie rolniczym charakterze, przewidziano sankcje przede wszystkim za czyny godzące w prawidłowość upraw, jak np. złamanie kości niewolnikowi, spalenie budynku lub stogu siana, wycięcie drzew. Regulacje te miały ściśle kazuistyczny charakter – co zresztą typowe nawet dla dużo późniejszych okresów rozwoju rzymskiej jurysprudencki – i sprowadzały się do ochrony przed niszczeniem cudzego majątku. Stąd ustawa XII tablic siłą rzeczy miała ograniczone zastosowanie do sytuacji, w której dłużnik celowo nie wywiązywał się ze swoich obowiązków wobec dłużnika, sprowadzając się raczej do odpowiedzialności za czyny niedozwolone. To z kolei było dalece niewystarczające, a mankamenty tej regulacji ujawniały się w raz z rozwojem stosunków gospodarczych.

Ta „niewystarczalność” doprowadziła do uchwalenia w 287 lub 286 r. p.n.e. – na zgromadzeniu plebejuszy – obowiązującej wszystkich obywateli rzymskich *lex Aquilia*. Ustawa dzieliła się na trzy rozdziały, w których uregulowano zasady ponoszenia odpowiedzialności za naruszenie

² A. Dębiński, *Rzymskie prawo prywatne. Kompendium*, Warszawa 2005, s. 321.

określonych dóbr majątkowych. W pierwszym rozdziale przewidziano odpowiedzialność za zabicie cudzego niewolnika bądź zwierzęcia czworonożnego żyjącego w stadzie. Rozdział drugi poświęcono odpowiedzialności za szkodę wywołaną nieuzasadnionym umorzeniem cudzego zobowiązania. Przepisy te odnosiły się do przypadków, w których osoba odpowiedzialna za egzekucję cudzej należności niezgodnie ze stanem faktycznym potwierdziła spełnienie świadczenia przez dłużnika, czego skutkiem było umorzenie zobowiązania. Trzeci rozdział *lex Aquilia* dedykowano odpowiedzialności za bezprawne uszkodzenie cudzej rzeczy materialnej poprzez jej spalenie, połamanie lub rozbicie. Sprawca odpowiadał za szkodę tylko wówczas, gdy działał w jeden ze wskazanych tu sposobów. To z kolei pozostawiało szerokie pole do wyrządzania szkody w cudzym majątku właściwie bez żadnej odpowiedzialności, choć próbowano przełamywać ten stan poprzez przyznawanie poszkodowanym skarg na drodze rozumowań *per analogiam*.

Lex Aquilia co prawda stanowiła istotny krok w rozwoju instytucji związanych z ochroną wierzyciela w razie celowego pozbawienia się przez dłużnika możliwości wykonania zobowiązania, jednak nadal nie przełamała kazuistyki tego rodzaju rozwiązań. Zmiany w tym zakresie przyniosło dopiero połączenie dwóch czynników: bogate doświadczenie w stosowaniu *lex Aquilia* oraz rozwój refleksji teoretyczno-prawnej.

W pierwszym przypadku ciekawym zagadnieniem jest dostrzeganie przez stosujących prawo niewystarczającej ochrony poszkodowanych, co skutkowało – wspomnianym już – przyznawaniem skarg (otwierających drogę do wszczęcia procesu sądowego) w analogicznych sytuacjach do tych, które zostały wprost uregulowane w *lex Aquilia*. Polegało to na tym, że oznaczający skargę zastępował użyte w tej ustawie sformułowanie określające działanie sprawcy (choćaby „zabił”) zarzucanym mu działaniem nieprzewidzianym w tym akcie (np. „zagłodził”). Praktyka ta dała z kolei asumpt to bardziej systemowych i abstrakcyjnych rozważań poświęconych tematyce związku przyczynowego oraz zawinionego działania/zaniechania determinującego powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej.

W tym kontekście analizowano takie zagadnienia, jak dopuszczalność – w ściśle określonych przypadkach – bezkarnego wyrządzenia szkody innej osobie czy nielegalnego pozbawienia skuteczności prawa majątkowego, a więc po prostu uniemożliwienia efektywnego korzystania z niego przez jego posiadacza. Refleksje te doprowadziły do wykształcenia się takich instytucji, jak – mówiąc współczesną terminologią – obrona konieczna i stan wyższej konieczności. Okazuje się, że już starożytni Rzymianie stali na stanowisku, że nie podlegają odpowiedzialności wynikającej z *lex Aquilia* ci, którzy wyrządzili szkodę, aby bronić się przed bezpośrednim i bezprawnym atakiem, usunąć poważne zagrożenie (np. pożar) czy w wyniku zgodnego z zasadami współzawodnictwa o sławę (tu chodziło np. o pojedynek bokserski).

Już twórcy *lex Aquilia* dostrzegli, że szkoda może zostać wyrządzona wierzycielowi także w wyniku nieuzasadnionego umorzenia cudzego długu. Był to właściwie pierwszy przejaw – dziś już oczywistej – refleksji odnoszącej się do szkody wynikających z działań o charakterze niemajątkowym, np. w postaci pozbawienia skuteczności prawa majątkowego. To właśnie w tym obszarze rozwinęła się *actio pauliana*. Z czasem w prawie pretorskim został uwzględniony przypadek, w którym dłużnik zbywał swój majątek w tym celu, aby skierowana przeciwko niemu egzekucja nie była skuteczna. Juryści rzymscy uznali, że tego rodzaju sytuacja – jako przeprowadzona w celu pokrzywdzenia wierzycieli – nie zasługuje na ochronę. Zasadne zaś było objęcie ochroną wierzyciela, który nie mógł korzystać z przysługującego mu prawa.

Niejako naturalną konsekwencją tych założeń było przyznanie pokrzywdzonemu wierzycielowi środka dochodzenia jego praw. Pretorzy w czasie postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika, który dopuścił się omawianego tu czynu, pozwalali wierzycielowi na zastosowanie ochrony pozaprosesowej w postaci *restitutio in integrum* („przywrócenie do stanu poprzedniego”). Wierzyciel miał więc możliwość wystąpienia przeciwko działającej przeciwko niemu osobie trzeciej. Z czasem – a dokładniej pod koniec II w n.e. – doświadczenia te zaowocowały ujednoczeniem zasad ochrony wierzyciela w postaci *actio pauliana*, pozwalającej prowadzącemu egzekucję lub samemu wierzycielowi na skuteczne żądanie zwrotu zbytego przez dłużnika majątku bezpośrednio od osoby, która

go nabyła, wiedząc jednocześnie, że uczyniła to z pokrzywdzeniem wierzyciela oraz w każdym przypadku, gdy do nabycia doszło w sposób nieodpłatny. W średniowieczu do tych założeń doszły jeszcze dwa istotne domniemania. Zgodnie z pierwszym z nich upadły dłużnik zawsze działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a według drugiego zadłużony nie mógł skutecznie dokonać darowizny³. Tytułem ciekawostki warto zaznaczyć, że sama nazwa omawianej tu skargi pochodzi od nazwiska jej twórcy – pretora Luciusa Aemiliusa Paullusa⁴.

Jak już zostało wspomniane, rzymska *actio pauliana* stała się podstawą rozwiązań regulujących środki ochrony wierzyciela przed skutkami działań nierzetelnego dłużnika, który postawił uszczuplić swój majątek po to, aby uniemożliwić odzyskanie przez uprawnionego swoich należności. Epoka pierwszych kodyfikacji prawa cywilnego przypadła na czas, gdy ziemie polskie były pod zaborami, co z kolei przerwało rozwój rodzimego prawa. Tym samym unormowania dotyczące skargi pauliańskiej, które obowiązywały na terytoriach wchodzących w skład II Rzeczypospolitej – a w pierwszym okresie istnienia II RP siłą rzeczy nadal były stosowane – stały się podstawą dla polskiego prawa cywilnego. Chodzi tu zwłaszcza o Kodeks Napoleona, przepisy pruskie i austriackie oraz tom X Zводу Praw Cesarstwa Rzymskiego. Streszczając te regulacje, należy wskazać, że ich wspólną cechą było to, że wierzyciel mógł uzyskać sądowe orzeczenie bezskuteczności czynności prawnej zdziałanej przez dłużnika wówczas, gdy:

- dłużnik dokonał ważnej czynności prawnej;
- w jej wyniku doszło do naruszenia prawa wierzyciela do zaspokojenia się z majątku dłużnika;
- dłużnik miał zamiar pokrzywdzenia wierzyciela (chyba że chodziło o czynność prawną pod tytułem darmym);
- osoba trzecia („adresat” czynności prawnej) wiedziała o tym, że dłużnik zamierzał pokrzywdzić wierzyciela (wiedzę tę domnie-

---

³ Zob. W. Dajczak, T. Giaro, F. Longchamps de Bèrier, *Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego*, Warszawa 2014, s. 558–565.

⁴ W. Osuchowski, *Zarys rzymskiego prawa prywatnego*, Warszawa 1966, s. 467–468.

Książka stanowi praktyczny poradnik dotyczący bezskuteczności czynności prawnych dłużnika dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli – w celu utrudnienia bądź uniemożliwienia egzekucji ich należności. W publikacji omówiono instytucję skargi pauliańskiej uregulowanej w Kodeksie cywilnym oraz przepisy Prawa restrukturyzacyjnego i Prawa upadłościowego odnoszące się do bezskuteczności czynności prawnej zdziałanej przez dłużnika objętego postępowaniami uregulowanymi w tych ustawach. Autor, odwołując się do najważniejszych tez literatury prawniczej oraz orzecznictwa, koncentruje się na wskazaniu praktycznych aspektów ochrony interesów wierzyciela przed nierzetelnym działaniem dłużnika. W poradniku uwzględniono także materię dotyczącą sporządzania skargi pauliańskiej, przesłanek wytoczenia powództwa, jak również przesłanek negatywnych skargi pauliańskiej. Dopiero taka perspektywa pozwoli wyjaśnić praktyczne problemy związane ze stosowaniem przedmiotowej instytucji prawnej.

Publikacja jest przeznaczona zarówno dla praktyków prawa: komorników, adwokatów, radców prawnych, jak i osób niebędących zawodowymi prawnikami, stanowiąc cenne wsparcie dla wszystkich zainteresowanych tą tematyką, np. dłużników i wierzycieli.

Dariusz Kwiatkowski – radca prawny, doradca restrukturyzacyjny z kilkunastoletnim doświadczeniem, założyciel kancelarii Kwiatkowski & Wspólnicy; ekspert w zakresie skargi pauliańskiej, restrukturyzacji przedsiębiorstw, prawa upadłościowego, upadłości konsumenckiej oraz odpowiedzialności członków zarządu za długi spółek kapitałowych; przeprowadził ponad 60 postępowań restrukturyzacyjnych, w tym pierwsze w Polsce postępowanie sanacyjne spółki budowlanej zakończone wykonaniem układu; reprezentował największe banki w Polsce w radach wierzycieli podmiotów restrukturyzowanych; współautor książek *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz* oraz *Przygotowana likwidacja. Praktyczny przewodnik*.

9788382865653 W01P01

ISBN 978-83-8286-565-3

9 788382 865653

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)